

Rapport

Datum: 2 september 2005
Rapportnummer: 2005/259

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het regionale politiekorps Twente - nadat hij op 23 augustus 2003 door portiers was verwijderd uit een horecagelegenheid - niet voldoende is opgetreden naar aanleiding van zijn melding dat hij was mishandeld door die portiers. In dit verband klaagt hij er met name over dat de politie:

- hem op dat moment heeft verzocht naar huis te gaan in plaats van aangifte op te nemen;
- hem heeft uitgelachen.

Verzoeker klaagt er verder over dat zijn verzoek om schadevergoeding is afgewezen.

Beoordeling

Algemeen

In de nacht van 16 op 17 augustus 2003 is verzoeker door portiers uit café X verwijderd. Op straat ging hij vervolgens in discussie met twee aldaar surveillerende politieambtenaren, die hem op zeker moment adviseerden naar huis te gaan om zijn roes uit te slapen. Verzoeker begaf zich echter onmiddellijk daarna naar het politiebureau om aangifte te doen. Dit werd geweigerd. Verzoeker deed vervolgens de volgende ochtend om 10:09 uur aangifte van mishandeling en vernieling van zijn bril door de portier van café X. Hij overhandigde daarbij een nota van zijn bril ad € 323.

I. Ten aanzien van het niet opnemen van aangifte

Bevindingen

1. Uit het verzoekschrift en de overige brieven van verzoeker komt, voor zover hier van belang, het volgende naar voren. Verzoeker bevond zich in café X in verband met de vrijgezellenavond van een vriend. Volgens hem was er niets aan de hand en had men het gewoon gezellig. Zonder enige waarschuwing werd hij plotseling het café uitgezet. De desbetreffende portier kneep daarbij verzoekers keel dicht, tilde hem omhoog en sleurde hem vervolgens door de zaal naar buiten. Verzoeker kon daardoor eerst geen lucht krijgen en was bovendien zijn bril kwijtgeraakt. Hij zei tegen de politie, die buiten was, dat hij was mishandeld en dat hij aangifte wilde doen. De politie deed echter niets. Verzoeker vindt dat de politie op dat moment aangifte had moeten opnemen, althans dat zij nalatig is geweest door hem te adviseren naar huis te gaan in plaats van actie richting portiers te ondernemen.

2. Volgens mutaties van 17 augustus 2003, een (aanvullend) proces-verbaal van bevindingen van 21 augustus 2003 alsmede de schriftelijke reacties van de twee betrokken

ambtenaren tijdens het klachtonderzoek door de politie, is de gang van zaken als volgt geweest. In de bewuste nacht kreeg de politie een melding binnen dat een aantal personen in café X zich vervelend gedroeg en dat zij eruit zouden worden gezet. De politie wachtte buiten. Zij zag dat verzoeker door een beveiligingsmedewerker achterwaarts en met de hand op de bovenzijde van de borst naar buiten werd gedrukt. Verzoeker stribbelde hevig tegen en wendde zich vervolgens tot de politie. Hij kwam agressief over op de politie. Telkens als de politie aan een zin begon, schreeuwde hij dat hij zich niet bij de keel liet grijpen en dat er binnen niets was gebeurd, waaraan hij telkens de vraag toevoegde "wat heb ik gedaan dan?". Hij prikte constant met zijn wijsvinger tegen de borst van politieambtenaar Sn. Hij rook naar het inwendig gebruik van alcohol, sprak met dubbele tong en was onvast ter been. De politie trachtte hem uit te leggen waarom hij het café was uitgezet en dat hij pas aangifte kon doen als hij ontnuchterd was. Verzoeker luisterde echter niet en viel de politie constant in de rede. Hij begon op een gegeven moment ook beledigende taal te uiten. Toen hij op het naamplaatje van één van de ambtenaren zag dat deze Sn. heette concludeerde hij daaruit dat deze dus een rijkeluiszoontje was. Na ongeveer 10 à 15 minuten met verzoeker te hebben gepraat heeft de politie hem geadviseerd naar huis te gaan en daar zijn roes uit te slapen.

Verzoeker probeerde vervolgens direct aangifte te doen op het politiebureau. Hij klaagde over een pijnlijke keel. Deze was een beetje rood, maar verder was er niets te zien. Volgens de politieambtenaren op het politiebureau verkeerde verzoeker behoorlijk onder invloed; hij was onvast ter been, had bloeddoorlopen ogen en rook behoorlijk naar alcohol. Op dat moment was er echter geen gelegenheid om aangifte op te nemen, omdat alle collega's elders waren in verband met vechtpartijen. Er werd met verzoeker een afspraak gemaakt om de volgende ochtend aangifte te komen doen.

3. In reactie op deze stukken merkte verzoeker, voor zover hier van belang, het volgende op. Hij onderschreef niet dat hij behoorlijk onder invloed was geweest. Hij ontkende dat hij onvast ter been was geweest; hij was nota bene die nacht alleen naar huis gefietst (een afstand van 14 km). Het kon zijn dat hij bloeddoorlopen ogen had gehad, maar dit was veroorzaakt door een oogkwaal waarvoor hij de middag voor het feest nog naar een arts was geweest die hem zelf en druppels had voorgeschreven. Hieruit kon dus niet worden afgeleid dat hij onder invloed was geweest evenmin als uit het feit dat hij behoorlijk naar drank had geroken. Dat laatste wees hooguit op het drinken van een pilsje, maar niet op de genuttigde hoeveelheid. Ook ontkende hij dat hij beledigende taal had gebezigd. Hij vond het merkwaardig dat hij daarvoor dan geen bekeuring had gekregen.

4. Eén van de andere deelnemers aan het vrijgezellenfeestje is door de politie op 8 februari 2004 als getuige gehoord. Uit het desbetreffende proces-verbaal komt, voor zover hier van belang, het volgende naar voren. Hij zag verzoeker buiten bij de politie staan en merkte aan zowel diens verbale als non-verbale gedrag dat hij heel erg kwaad was.

5. Op 26 april 2005 hoorde een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman telefonisch de door verzoeker opgegeven getuige D. Deze verklaarde, voor zover hier van belang, het volgende. Hij had niet waargenomen dat verzoeker was mishandeld, al hadden de portiers hem wel "stevig" aangepakt. Men had aardig wat bier gedronken, zoals dat gaat op een vrijgezellenfeest, maar verzoeker was volgens D. niet dronken geweest. Hij wist nog wel wat hij zei en kon nog gewoon lopen. Verzoeker had met de politie heftig gediscussieerd, waarbij hij de hele tijd heel kwaad bleef. Volgens D. was het goed mogelijk dat de discussie 10 à 15 minuten had geduurd. Hij kon zich wel voorstellen dat de politieambtenaren op een gegeven moment hadden gezegd dat verzoeker maar zijn roes moest gaan uitslapen of iets dergelijks. Overigens voegde hij daaraan toe dat hij zich ook kon voorstellen dat verzoeker heel erg kwaad was geweest over de onterechte uitzetting uit het café.

6. De korpsbeheerder wees verzoekers klacht af bij brief van 12 juli 2004. Hij overwoog dat hij geen reden had te twifelen aan de professionaliteit van de betrokken politieambtenaren. Zij hadden voldoende getracht een verdere escalatie ter plaatse te voorkomen en van enige nalatigheid was geen sprake geweest. Hij achtte het voorts volstrekt begrijpelijk dat verzoeker - gezien diens kennelijke alcoholgebruik en gedrag - voor het doen van aangifte op een later moment werd verwezen naar het politiebureau.

Beoordeling

7.1. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten.

7.2. Op grond van artikel 163 van het Wetboek van Strafvordering zijn opsporingsambtenaren verplicht om een aangifte van een strafbaar feit op te nemen (zie Achtergrond). Gelet op het zojuist genoemde beginsel, acht de Nationale ombudsman weinig ruimte aanwezig voor een uitzondering op de verplichting om zo'n aangifte op te nemen. Dit heeft te maken met het feit dat toetsing door de voor opsporing verantwoordelijke instantie, het Openbaar Ministerie, bij voorbaat onmogelijk is als gebeurtenissen die mogelijk voor een strafrechtelijke afdoening in aanmerking komen, niet in een aangifte worden opgenomen. Omstandigheden waarin geen aangifte hoeft te worden opgenomen kunnen gelegen zijn in de (gemoeds)toestand van de aangever of het nachtelijk tijdstip waarin beperkte capaciteit aanwezig is.

8. Bij de beoordeling van verzoekers klacht is niet aan de orde of verzoeker al dan niet terecht uit het café is gezet. Indien verzoeker ten onrechte als één van de raddraaiers is aangemerkt, is het zeer voorstelbaar dat hij hierover zeer verontwaardigd was. Echter, het was niet aan de politie om daarnaar (uitgebreid) onderzoek te doen, omdat de beslissing tot verwijdering uit het café op civielrechtelijk vlak ligt. Het gaat hier om de vraag of de politie direct nadat verzoeker naar buiten was gewerkt, verzoekers wens tot het doen van aangifte had moeten honoreren dan wel anderszins direct actie had moeten ondernemen

na verzoekers melding dat hij was mishandeld c.q. dat zijn bril was vernield. In het midden kan blijven of verzoeker "te veel" had gedronken in die zin dat het wettelijk toegestane percentage alcohol voor het besturen van een voertuig was overschreden. De Nationale ombudsman vindt aannemelijk dat verzoeker in ieder geval de indruk heeft gewekt zodanig onder invloed te zijn dat hij niet in staat moest worden geacht zijn verhaal op een voldoende samenhangende manier te kunnen doen. Zowel de politieambtenaren ter plaatse als die op het politiebureau hadden de indruk dat verzoeker onder invloed was, waarbij onder meer de bij verzoeker waargenomen dranklucht een rol heeft gespeeld, maar ook zijn gedrag. Volgens de politieambtenaren bleef verzoeker maar schreeuwen en wilde niet naar hen luisteren. Een en ander wordt ondersteund door getuigenverklaringen, volgens welke verzoeker zowel in woord als gebaar de indruk wekte heel boos te zijn en dat gedurende de hele discussie met de politie ook bleef. Dat dit mogelijk (mede) zijn oorzaak vond in de verontwaardiging over (de wijze van) verwijdering uit het café doet er niet aan af dat verzoekers gedragingen objectief gezien de indruk wekten dat hij niet voor rede vatbaar was. Onder die omstandigheden kon de politie verzoeker adviseren eerst maar eens nuchter te worden althans zijn roes uit te slapen alvorens aangifte te gaan doen. Nu gesteld noch gebleken is dat sprake was van min of meer ernstig (uitwendig) letsel bij verzoeker was er voor de politieambtenaren ter plaatse des te minder reden om op dat moment tot enigerlei actie over te gaan. Al met al moet worden geoordeeld dat het beginsel van fair play niet is geschonden.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

II. Ten aanzien van het uitlachen

Bevindingen

1. Blijkens het verslag van het bemiddelingsgesprek dat verzoeker op 25 mei 2004 met de klachtbehandelaar van de politie voerde, voelde verzoeker zich ook bijzonder gegriefd door de houding van politieambtenaar Sn. Deze had verzoekers verhaal aangehoord, zich toen naar de beveiligingsmedewerkers begeven en verzoeker vervolgens uitgelachen.

2. In reactie op het verzoekschrift verwees de korpsbeheerder naar de rapportage van inspecteur S. Over het uitlachen staat daarin het volgende vermeld. Volgens Sn. was er geen sprake geweest van het bewust uitlachen van verzoeker. Wellicht was zijn non-verbale wijze van communiceren met de portiers door verzoeker geïnterpreteerd als "lachen". Sn. had namelijk zijn schouders opgehaald met daarbij de uitdrukking dat hij ook niet meer wist wat hij met verzoeker aan moest.

3. De hiervoor onder I.5 genoemde getuige D. verklaarde desgevraagd dat hij niet zou durven zeggen dat de politie verzoeker echt had uitgelachen. De politieambtenaren deden wel wat lacherig en hadden een laconieke houding, aldus D.

Beoordeling

4. De meningen van verzoeker en de desbetreffende politieambtenaar lopen uiteen voor wat betreft de subjectieve beleving van de bejegening door Sn. Verzoeker voelde zich gegriefd en uitgelachen, terwijl de desbetreffende politieambtenaar stelt dat hij naar aanleiding van verzoekers gedrag slechts een gebaar heeft gemaakt het ook niet meer te weten.

De Nationale ombudsman benadrukt dat de wijze waarop iemand de gedragingen van een ander ervaart, subjectief is, en derhalve ook moeilijk toetsbaar. Indien de Nationale ombudsman om een oordeel wordt gevraagd, dient hij dit echter naar objectieve maatstaven te doen.

De Nationale ombudsman hecht in dit geval meer waarde aan de verklaring van de desbetreffende politieambtenaar. Hij vindt het aannemelijk dat verzoeker zich in een toestand bevond die een juiste interpretatie van gedragingen jegens hem enigszins in de weg stond. Het is niet uitgesloten dat Sn. op een gegeven moment de indruk wekte niet (meer) geheel serieus naar verzoeker te luisteren, maar er zijn - mede gelet op de verklaring van D. hierover - onvoldoende aanknopingspunten om aan te nemen dat de houding van Sn. de toets der kritiek niet kan doorstaan. In dit kader acht de Nationale ombudsman het ook nog van belang dat verzoeker geen enkele reactie heeft gegeven op hetgeen van politiezijde op dit onderdeel naar voren is gebracht, terwijl hij zich over veel andere zaken zeer expliciet en uitvoerig heeft uitgelaten. Al met al is niet aannemelijk geworden dat politieambtenaar Sn. verzoeker heeft uitgelachen dan wel anderszins op onheuse en verwijtbare wijze heeft bejegend. De klacht mist dus in zoverre feitelijke grondslag.

III. Ten aanzien van de schadevergoeding

Bevindingen

1. Verzoeker stelt dat hij schade heeft geleden. Hij is zijn bril kwijtgeraakt, hij kon één dag niet werken wegens nekkachten en had voorts lichamelijke en geestelijke klachten. Ook voerde hij aan dat hij twee uur een bemiddelingsgesprek met de klachtonderzoeker van de politie had gevoerd. Hij eiste € 750 van de politie in verband met nalatigheid van de twee politieambtenaren die waren betrokken bij de gebeurtenissen vlak nadat hij uit het café was verwijderd.

2. In de rapportage waarnaar de korpsbeheerder in zijn reactie op de klacht verwees, staat het volgende vermeld. Het verzoek om schadevergoeding is afgewezen, omdat de schade niet zijn oorzaak vond in het feitelijk handelen van de politie, maar door toedoen van de beveiligingsmedewerker was ontstaan. Bovendien was verzoekers klacht ongegrond verklaard. Al met al waren er geen gronden aanwezig op basis waarvan de politie

gehouden was de door verzoeker geleden schade te vergoeden.

Beoordeling

3.1. Wanneer een klacht over een besluit van een bestuursorgaan tot afwijzing van een verzoek om schadevergoeding niet kan worden onderworpen aan het oordeel van de bestuursrechter, is de Nationale ombudsman bevoegd die klacht te onderzoeken en te beoordelen, maar stelt hij zich terughoudend op. In zo'n geval is immers de burgerlijke rechter de instantie die bij uitsluiting bevoegd is om bindend te beslissen over de vraag of, op grond van bepalingen van burgerlijk recht, het betrokken bestuursorgaan is gehouden om de gestelde schade te vergoeden.

3.2. Het redelijkheidsvereiste brengt mee dat bestuursorganen voorafgaand aan elk handelen, of dit nu een rechtshandeling of een feitelijke handeling betreft, het belang van het realiseren van een doelstelling afwegen tegen de belangen van de burger. In het licht van het realiseren van de doelstelling mag de uitkomst van die belangenafweging niet onredelijk zijn.

3.3. Wat betreft de gehoudenheid tot schadevergoeding brengt het redelijkheidsvereiste mee dat het bestuursorgaan mag weigeren om financiële aansprakelijkheid voor ontstane schade te aanvaarden indien het op goede gronden zijn aansprakelijkheid betwist. In dat geval kan het bestuursorgaan het aan de burger overlaten om vragen betreffende de onrechtmatigheid van het handelen of betreffende de overige voorwaarden om de schadeclaim toe te wijzen aan het oordeel van de burgerlijke rechter te onderwerpen. Dit is slechts anders indien de gronden en de overwegingen waarop de betwisting van de aansprakelijkheid berust, zo evident onjuist zijn dat het bestuursorgaan in redelijkheid niet tot zijn beslissing had kunnen komen. Alsdan moet de afweging van het belang van het bestuursorgaan bij betwisting van zijn gehoudenheid tot schadevergoeding tegenover het belang van de burger bij schadevergoeding worden geacht in strijd met het redelijkheidsvereiste te hebben plaatsgevonden.

4. De politie kon oordelen dat de door verzoeker gestelde schade (grotendeels) niet zozeer te wijten is aan gedragingen van de politie als wel aan gedragingen van (een) portier(s) van café X, terwijl de korpsbeheerder, zoals blijkt uit hetgeen hiervoor onder I. en II. is overwogen, verzoekers klacht over de desbetreffende politieambtenaren terecht heeft afgewezen. De betwisting van de schadeclaim is dus niet zo evident onjuist dat de politie niet in redelijkheid tot afwijzing daarvan had kunnen komen.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Twente is niet

gegrond.

Onderzoek

Op 16 juli 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer E. te R., met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Twente. Verzoeker had zich al eerder, te weten bij brief van 10 maart 2004, tot de Nationale ombudsman gewend. Zijn verzoek voldeed toen echter niet aan het kenbaarheidsvereiste als neergelegd in artikel 12, tweede lid (oud), van de Wet Nationale ombudsman, zodat het niet in onderzoek werd genomen. Naar aanleiding van het verzoekschrift van 14 juli 2004 heeft de Nationale ombudsman verzoeker nadere inlichtingen gevraagd, die hij op 1 december 2004 ontving. Vervolgens werd een onderzoek ingesteld naar de in het verzoekschrift genoemde gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Twente (de burgemeester van Enschede).

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Daarnaast werd een tweetal betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Eén van hen maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Almelo over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Verzoeker kreeg vervolgens de gelegenheid op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Ook is een getuige telefonisch gehoord door een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder, betrokken ambtenaar S. en verzoeker deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Brief van verzoeker van 10 maart 2004, verzoekschrift van 14 juli 2004 en een brief met nadere informatie van 9 november 2004.

Het dossier van de interne klachtprocedure bij het regionale politiekorps Twente, waaronder afschriften van op deze zaak betrekking hebbende rapportages, mutatierapporten en processen-verbaal.

Standpunt van de korpsbeheerder van 27 januari 2005.

Standpunt van één van de betrokken ambtenaren van 21 januari 2005.

Reacties van verzoeker van 2 respectievelijk 19 maart 2005 op het klachtdossier en het standpunt van de korpsbeheerder.

Verklaring van de heer D., op 26 april 2005 telefonisch afgelegd tegenover een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Wetboek van Strafvordering

Artikel 163, eerste en vijfde lid:

"1. De aangifte van eenig strafbaar feit geschiedt mondeling dan wel schriftelijk bij den bevoegde ambtenaar, hetzij door den aangever in persoon, hetzij door een ander, daartoe door hem van eene bijzondere schriftelijke volmacht voorzien.

(...)

5. Tot het ontvangen van de aangiften bedoeld in de artikelen 160 en 161, zijn de opsporingsambtenaren, en tot het ontvangen van de aangiften bedoeld in artikel 162, de daarbij genoemde ambtenaren verplicht."